

Omek

Cáv-Hágádól 5786
2026. március 26.

V. évfolyam, 21. szám

Kovászmertes teljesség

Ezekben a napokban minden vallásos ember számára az a téma, hogy mi kóser Peszáchra és mi nem. A külső szemlélő számára viszont igen furcsa lehet, hogy van egy olyan ünnepünk, amikor megváltozik az, hogy mi a kóser!

Hiszen ez olyan, mintha azt jelentenénk ki, hogy amit év közben eszünk, az nem eléggé kóser!

Az, ami ilyenkor tilos: az élesztő, a kovász, egy fontos és egyben különleges összetevője alapvető élelmiszereinknek, ami nélkül legtöbbször nehezen tudnánk meglenni.

Érdekes kontextusba helyezi mindezt a Talmud, abban a részben, ahol a különböző Bölcsék által mondott saját, személyes imáikat részletezi:

„Rabbi Alexandri ima után ezt mondta:

Világ Ura! Felfedtet és tudott dolog előtted, hogy az akaratumk, hogy megtegyük az akaratomat! És mi akadályoz? A kovász a tésztában és a királyságok elnyomása.

Legyen az az akaratom előtted, hogy megmentsél a kezeikből, és visszatérhessünk, hogy teljes szívvel tehessük akaratom törvényeit.” (Beráchtot 17a)

Ha a kovász a tésztában valóban ilyen súlyos bűn lenne, akkor természetesen egész évben tilos lenne. Rási azonban megmagyarázza, hogy itt szimbólumról van szó:

IMPRESSZUM

Az *omek* szó jelentése: mélység. Elgondolkodtató, inspiráló, a tórai és rabbinikus irodalomból építkező témák, üzenetek, napjaink számára.

Kiadó: Bét Jehuda Közösség

Székhely: 1074 Budapest, Rumbach Sebestyén u. 11-13.

Felelős kiadó-szerkesztő:

Szántó-Várnagy Binjamin

Lapterv: Novák Tamás

Borítókép: Nadin Sh @ Pexels

Terjesztés: Vida Ákos

Megjelenik 100 példányban.

ISSN 3058-051X (Nyomtatott)

ISSN 3058-0609 (Online)

Csatlakozz az OMEK támogatói

köréhez! Támogasd havonta a nyomtatást, és részesülj kedvezményekben. *További részletek:*

<https://orti.hu/omek-tamogatok>

„**A kovász a tésztában** – a rossz ösztön [jécer hárá], ami a szívünkben 'kovászossá' tesz minket.”

De vajon miért éppen a kovászhoz hasonlítjuk a rossz ösztönt? Mi a hasonlóság a kettő között?

A *Máhársá* magyarázata szerint nem véletlen, hogy éppen a kovászt az elnyomással együtt lett említve. Hiszen míg az elnyomás pontosan arról szól, hogy nem engedik kibontakozni az embert, addig a kovász éppen a felfuvalkodottság megfelelője.

Ez a két nagy probléma, ami akadályozhatja a haladásunkat: az egyik oldalon az, ha sokat akarunk, nagyot akarunk, túl fontosnak tartjuk magunkat.

A másik oldalon pedig, ha a befogadó népek ellehetetlenítik az életünket: a megélhetésünket, a vallásgyakorlásunkat, vagy akár csak a saját magunkról alkotott képünket kívánják a saját narratívájukkal negatív irányba befolyásolni.

A kovásznak még az is egy figyelemreméltó képessége, hogy **egy idegen anyag, ami azonban hatás után láthatatlanná válik**.

Aki már evett élesztőt, az tudja, hogy mennyire rossz íze van. A kenyérben azonban nem érzékeljük, csak azt látjuk, hogy nagyobb lett tőle. Ez hasonlít a rossz ösztön egyik legveszélyesebb tulajdonságához: meg-

változtatja az identitásunkat, miközben ő maga elrejtőzik.

Aki valamilyen rossz dologra, tulajdonságra rászokott, az olyan mint egy függőség. Nem tudja elképzelni, hogy tud létezni nélküle, és attól is tart, hogy ha ez a bizonyos rossz tulajdonság nem lesz meg benne, akkor az identitását is elveszíti. Ezért aztán inkább bebizonyítja magának, hogy mégsem annyira rossz az a rossz.

Az ima szövegének vége is mély tanítást rejt. Arra vágyunk, hogy a *jécer hárá* [rossz ösztön] megszűnjön, hogy teljességben szolgálhassuk a Teremtőt. De vajon ez lehetséges?

Létezik szolgálat a jécer hárá megszűnte után?

Az emberek általában azt szokták gondolni, hogy azzal szolgálhatjuk a Teremtőt, ha legyőzzük a kísértést, kijavítjuk a hibáinkat, és ezáltal jobb emberré válunk. Ez önmagában igaz is – azonban nem ez a teljes igazság.

Rabbi Alexandri imája azt tanítja, hogy az igazi, tökéletes szolgálat még csak ezután kezdődik.

Amikor jót teszünk: építjük a világot, segítünk másokon, tanulmányozzuk a Tórárt – ezek mind-mind olyan tevékenységek, ahol nemcsak azáltal tehetünk jót, ha a saját gyengeségeinket leküzdjük.

HALACHA

Ruhák az imához

Aktuális hetiszakaszunk két szempontból is egyedülálló – kivételesen éppen abban, ami- ben nem egyedül áll. Ugyanis mindkét feltű- nő, különleges jellegzetessége abból fakad, ha azt egy másik, hasonló hetiszakasszal össze- vetjük.

A legkézenfekvőbb választás a nemrég olva- sott *Tecáve*: ennek nemcsak a gyökbetűi

egyeznek meg a mostani *Cáv* hetiszakaszéval, hanem a szakasz elején és végén szereplő té- máik is. A *Tecáve* a kohénok öltözetének leírá- sával kezdődik, a *Cáv* pedig azzal, amikor a kohénnak ruhát kell cserélnie:

„És viseljen a kohén lenvászon ruhát, és lennadrá- got hordjon a testén [...] és vesse le a ruháit, és ve- gyen fel másik ruhákat.” (Mózes 3., 6:3-4)

A két hetiszakasznak nemcsak az eleje, de a vége is passzol: míg a *Tecáve* végén kapjuk meg a kohénok felavatásának részletes törvényeit, addig a *Cáv* végén teljesítjük azokat.

Noha számos olyan hetiszakasz-párt találhatunk, melyeknek – a *Tecáve-Cáv* pároshoz hasonlóan – megegyeznek a gyökbetűi (pl. *Lech lechá-Vájélech*, *Mispátim-Softim*, *Vájislách-Besálách-Slách*), de azok koránt sincsenek egymáshoz ilyen közel – sem elhelyezkedésük, sem tematikájuk szerint.

Hetiszakaszunk másik „párja” ennél valamivel technikaibb jellegű. Minden héber betűnek, így minden héber szónak van számértéke. Ezek közül különleges az, amelyik változtatás nélkül megegyezik a saját számértékével.

Ilyen a *Cáv*, hiszen első betűje, a *cádi* értéke 90, második betűje a *váv* (6). Ha a 96-os számot héber betűkkel szeretnénk leírni, akkor pontosan ezt a szót írjuk le. Ugyanez a helyzet a *Noách* hetiszakasz esetében az 58-as számmal.

Ami azonban a *Cáv*-ot teljesen egyedülállóvá teszi ebben a viszonylatban, az az, hogy még a benne szereplő mondatok száma is éppen 96!

Visszatérve a ruhák témájához: a Talmud fontos alapvetet tanul a fent idézett mondatból. Ott arról van szó, hogy amikor a kohén eltávolítja az oltárról a hamvakat, ahhoz külön ruhát viseljen, ne a hivatalos, „elegáns” öltözékét:

„A Tóra helyes viselkedést [*derech eret*] tanított: azok a ruhák, amiben ételt főz a mesterének, ne szolgálja fel benne a bort a mesterének.” (Sábát 114a)

Ahogy említettük, ebben a szakaszban is a kohénoknak az öltözékéről olvasunk, de ezúttal egy egészen másmilyen szemszögből. A *Tecáve* hetiszakaszban kizárólag a kohénok különleges öltözetét, részeit tekintettük át, amik „*tiszteletre és szépségre*” voltak szánva (le-

kávod uletifáret, ld. Mózes 2., 28:2).

Most azonban olyasmit tanulunk a kohénoktól, ami mindnyájunkra vonatkozik: válogassuk meg, hogy milyen helyzetben milyen ruhában szolgáljuk a Teremtőt. A kohén sem viselhette ugyanazt a ruhát, amiben a hamvakat szállította, hiába az is egyfajta szolgálata.

A *Sulchán Áruch* így fogalmaz:

„Mivel az ima az áldozatokat helyettesíti, ezért szükséges, hogy hasonlítson az áldozatokra. [...] És helyes lenne, hogy legyenek szép ruhái, kifejezetten az ima számára elkülönítve, amilyenek a kohénok ruhái. Csakhogy nem képes mindenki erre pénzt költeni.” (OC 98:4)

Ez egy olyan területe a halachának, ami nem fekete vagy fehér. Már maga a *Sulchán Áruch* is írja, hogy elképzelhető, hogy sokaknak nincsen külön ruhája imára. Az igazság az, hogy nem is igazán láttunk olyat, hogy valaki külön az imára átöltözne.

Vannak azonban olyan ruhadarabok, amelyeket néha kifejezetten az ima idejére veszünk fel – például az öv.

Imára külön szánt övet felvenni elsősorban csak haszid közösségekben látunk. Ez azért is érdekes, mert a *Sulchán Áruch* egyszerű olvasata szerint ez több mint pusztán szokás:

„Szükséges felöveznie magát ima idejére – még akkor is, ha már van rajta olyan öv, ami elválasztja a szívét a szemérmétől –, azért, hogy 'készülj Teremtőd elé, Izrael'. A többi áldást azonban mondhatja akkor is, ha nincsen rajta öv, azért, amiért van rajta nadrág.” (OC 91:2, Ámosz 4:12 alapján)

Itt két külön feltétel szerepel: először, is, hogy a szíve és a szemérme el legyen választva. Ez az alapvető fontosságú, ami szükséges ahhoz, hogy bármilyen áldást mondhasson. Ez azonban bármiféle minimális elválasztással teljesíthető (ld. még *Beráchot* 24b, OC 74:1).

A második feltétel pedig a külön öv, melyet Ámosz próféta mondása alapján követel meg

a Talmud (ld. Sábát 10a).

Akkor mégis miért láthatunk sok vallásos embert, aki nem vesz fel imára külön övet?

A *Misna Berura* írja, hogy az öv kötelezettsége csak olyan emberre vonatkozik, aki egész nap amúgy is övvel jár (91:4). Számára követelmény, hogy ne vegye le az övét az imára. Aki azonban egyébként sem hord övet, annak az imára sem kell felvennie.

Ez elsőre furcsán hangzik, hiszen miért is venné le? Azonban ha megnézzük, a forrásként idézett talmudi rész valóban arról az esetről beszél, amikor az övet viselők étkezés előtt kioldják az övüket, és a kérdés az, hogy

ha imádkozniuk kell, akkor visszavegyék-e.

Mindezzel együtt a *Misna Berura* szerint helyes és szép dolog [*midát chászidut*], ha ima előtt övet veszünk fel. Így marad a kérdés: akik nem haszidok, azok miért nem hordanak külön övet az imára?

Több mai rabbi szerint is azért, mert ez kultúrafüggő: az öv az imában akkor jelent különleges tiszteletet, ha a tágabb társadalomban is, a fontos emberek előtt ez számít a megtisztelés jelének (ld. *Halichot Slomó* 11:(45), *Krájná deIgartá* 2:81).

Időpontok Budapesten:

Gyertyagyújtás **péntek este**: 16:47 és 17:48 között.

Szombat kimenetele: 18:54.

Péntek este 18:00-tól Kábálát Sábát.

Szombat reggel 9:00-tól ima, Tóraolvasás, majd kidus.

A *Smá Jiszráelt* olvassuk el legkésőbb szombat reggel 8:48-ig.

A péntek esti kiduson *Rózsa András*, a Mazsihisz és a BZSH biztonsági igazgatója lesz a vendégünk! **Köszönjük a múlt heti beszélgetést** *Kiss Henriettnek*, a Rumbach zsinagóga igazgatójának!

Óraátállítás most vasárnap hajnalban (március 29-e)!

Hétköznapi délutáni tanulások hétfőn és kedden 16:30-kor, a Nagy Fuvaros utcai zsinagógában, a délutáni ima előtt, valamint online: <https://t.me/betjehuda>.

Bedikát cháméc – a kovászos átvizsgálása – jövő kedden (március 31-e) este 8 órától.

Chomec fogyasztásának utolsó ideje: április 1-e (szerda) 10:08. Birtoklás / égetés utolsó ideje: 11:28.

Peszách ünnepe szerda este köszönt be. **Gyertyagyújtás** 17:52 és 18:55 között. Csütörtök és péntek ünnepnap. Ne feledkezzünk meg szerdán az *éruv távsilin*ről!

Peszách napjaiban a Bét Jehuda közösségben péntek este 18:00-tól, szombat reggel 9:00-tól imádkozunk. (A Nagy Fuvaros utcában minden reggel és este.)

Az OMEK magazin következő száma Peszách után, április 16-án jelenik meg (*Tázriá-Mecorá* hetiszakasz).

Peszách Káser veSzáméách!

Sábát sálom! Gut sábesz!